

La Mainada

Preu: 15 cèntims. - Any I. - Núm. 21
Barcelona, 28 d'octubre de 1921

— I ells també ens veuen mullats, a nosaltres?

Correu de LA MAINADA

(Tancat el dijous, dia 20 d'octubre)

Durant la setmana, hem rebut originals literaris, artístics, d'enginy i passatemps, dels següents col·laboradors i col·laboradores, mainadistes estimats: R. Vives (Te'n publicarem, però pensa el què hi ha davant!); Josep Oriol Franco; A. Verdaguer i Homs, en C.; Rosalina Barceló; Carles Tàpies; Francesc Barceló; Josep Barceló; Ramon Samsó i Benito (Ja publicarem quelcom, però cal tenir una mica de paciència, macos!); Martínez i Barceló, S. en C.; B. Alegret; Amadeu Freixas; Sarle i Bernadet; Galofre i Munné, S. A.; Miquel Bosch i Tover (Moltes mercès! Sempre ens serà grat!); Ll. Jordà (Si són molt fàcils i curtes, sí!); Josep Solé; Joan Martínez Casanovas; Josep Barrueta; M. Conesa; Jaume Sendra; F. Milà; Rafel García; Enric Ribet Trias; J. Duran Coll; Sabas Fuster; Joan Martí i Aparici (Com sempre, molt agraïts!); M. C. Vicens; Joan Aymerich (Mercès! Però escriviu a una sola cara); Joan Ruiz (Envieu el que vulgueu); Blai Domínguez; Daniel Cazorla; Llorenç Gibert Roig; P. Amat; Francesc Rafa Brossa; Víctor Farreres; Albert Galimany; J. Martí Fiol; Eudald Sala; Joan Hernández; Dionís Pareta; Joaquim Serra; Lluís Vives Poblet; Miquel Horta; Ferran Rotllan; M. Cisa; Tonet Font; Aureli Parets; Josep Guixà i Mateu; R. Bartomeus; J. Oliver; Josep Cervelló i Manel Sanz Poch.

Dels treballs que ens han remès els estimats col·laboradors, anirem publicant — i no s'impacientin! — tot el que sigui publicable, i del que no, en farem cendres.

Ricard Martin Alberó. — El seu gest és elegantíssim. Li agraïm per la part que ens toca. Guardem la formosa carta.

Emili Store Allosa. — Ja sabeu que ens teniu ben al vostre costat, en sentiment i amor!

Emili Pasqual d'Amigó. — Escriviu-nos més concretament. Pels fulls solts no ho acabem d'entendre...

Antoni Mori i Josep M.ª Cantijoch. — Rebut tot. Una mica de paciència... Ja anirà.

Una abraçada a tots, de

EL GUIA JOAN

Els sorteigs de LA MAINADA

En Joan Aymat Girona, de Tarragona, carrer de Castaños, 5, 1.ª ha tret la pilota de futbol que sortejàrem en el número 17; la qual li ha estat remesa, segons rebut que tenim en el nostre poder, a disposició dels que vulguin veure'l.

En donar l'enhorabona al sortós mainadista, fem vots perquè amb la magnífica pilota amb que ara podrà entrenar-se, arribi a emular a l'Alcàntara i a En Zamora.

ESDEVENIMENT EDITORIAL

En Nap Buf, detectiu

Novel·la de J. LAGUÍ LLITERAS
il·lustrada per J. SERRA MASSANA

Un formós volum de 256 pàgines, enquadernat en cartó, amb coberta a tres tintes. **Dues pessetes.**
De venda a totes les llibreries i a aquesta Administració.

Rondalles de LA MAINADA

GRAN ÉXIT

Ha sortit el primer quadern

LA PUBILLA DE L'ESTANY

contada per N'Aureli Capmany
i il·lustrada per En Lao Romero

15 cèntims

Auques de LA MAINADA

La Guerra de Successió o la pèrdua de les llibertats catalanes

Auca patriòtica, en 48 rodolins escrits per J. LAGUÍ LLITERAS i dibuixats per LAO ROMERO. **Deu cèntims**

Demà dissabte, sortirà la

Segona auca de LA MAINADA

titulada

Facècies del senyor Fargues el de les sabates llargues

48 rodolins d'un dels nostres dibuixants més graciosos. Versos d'un poeta famós

En aquesta auca s'hi relaten les aventures còmiques d'un personatge estrafalari

Cada sis rodolins constitueixen un episodi ple d'enginy

10 cèntims - Demaneu-la a tot arreu

Els subscriptors la rebran de franc, junt amb aquest número

Els corresponents deuen dirigir-se directament a l'Administració per a les demandes de tot allò que no sigui el periòdic

AQUELL dolçíssim Sant Joan de Déu, qui entre els sants més amables als nostres ulls té parió amb el tendríssim Sant Francesc d'Asís, ens deixà en la terra, abans de pujar al cel, una de les institucions que més ens donen a conèixer de quina bella manera en els cossos de carn dels homes poden bategar ànimes d'àngels, davallades de les llunyanies de la glòria...

Quina cosa, nois i noies, estimadets meus, recollir els petits escrofulosos, raquítics, ceguetons, esguerrats de qualsevol altra manera!

Si als àngels els deixessin tenir un ofici aquí abaix, a la terra, no voldrien fer altra cosa que aconsolar, festejar, amanyagar als nens pobres que pateixen, com a germanets, exilats del cel!

Aquesta és l'obra fundada per l'amabilíssim Sant Joan de Déu... ;Obra que als cors nobles enterneix en tanta de manera, que, per fort que sigui un home, no pot contenir les llàgrimes, tot contemplant-la!

D'aquesta meravellosa institució se'n recordà el nen mainadista N'Enric Rafel, que la devia haver admirat i estimat. I pensant en els seus germanets pobres que viuen necessàriament reclosos, sense poder anar a un teatre, a un concert, a una fira, a un espectacle de curses, de danses a la plaça, de jocs, d'esports, de joia popular... ¡perquè molts d'ells són tulits i baldats!... mentres rumiava com esmerçaria cent pessetes, si les tingués, decidí magnànimament oferir-les a l'Orfeó Barcelonès perquè a l'Asil de Sant Joan de Déu s'hi fes un bonic Con-

cert i els nens gaudissin de la festa musical...

Ja sabeu que el Director de l'Asil agrai la bona voluntat del noi. Ja us heu enterat de que tot seguit de conèixer el fet, la senyoreta Na Teresa Miró i Grifoll senyalà a la generositat de tots els mainadistes, començant per ella mateixa, el portar a terme el bell desig. També heu llegit que no ha calgut res més perquè el Director i la Junta de l'Orfeó Barcelonès, amb gran lliberalitat i amor, prenguessin l'iniciativa com a cosa seva.

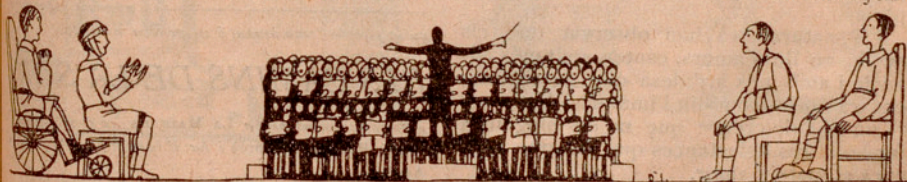
Encara fa de bon estar al món, veient tant nobles exemples! Dolça Catalunya, pàtria del nostre cor!

Doncs, decididament, en dia molt proper, i que oportunament s'anunciarà, es donarà el Concert. L'Asil de Sant Joan de Déu s'omplirà de joia; joia per la festa, joia per la fraternitat i amor cristià que significa, joia perquè els nens asilats es juntaran amb els altres nois als qui tot els somriu, i es veuran estimats!

Els nois que gaudeixen de la glòria de veure les coses, maldament tulits i baldats, tindran ballets catalans per a goig dels ulls i de l'ànima. Els que siguin ceguets aconseguiran l'encís diví de la música, que els desvetllarà ànsies immortals i enyorança d'aquella terra on tots veurem la llum...

EL nen Enric Rafel no ha d'estimar: les lloances com a premi del seu bon desig! Un bes de la mare, satisfeta d'ell i enterada, val més que tot el món. I un somris del bon Déu, que l'ha fet més feliç que els altres...

EL GUIA JOAN

PARLEM d'ocells. Fem l'elogi d'aquestes xamoses bestioles, no amb la sapiència (que ens manca) del naturalista, però sí amb l'afecte del poeta, com ho fariem en tractar-se dels infants, de les flors, o de tota preciositat petita i humil, digna de l'estimació dels homes purs adoradors de les bel·leses de la terra.

«Els ocells — segons Leopardi — són naturalment les criatures més divertides de la Creació. No dic això — prossegueix — perquè t'alegrin quan els vegis o els sentis, sinó perquè ho són en sí; vull dir que experimenten la joia i la gaubança més que els altres animals.»

Els sempre estan contents i enjogassats, a punt continuament de celebrar llurs plaers i alegrois, accentuant i afinant llurs cants com més intenses siguin llurs delícies.

Fora de les hores de repòs, a la nit, quan s'ajouquen, no paren mai de cantar; solament es contenen durant el dia, si la tempesta ve a interrompre llurs jocs. Llavors, espaiats, s'apressen a amagar-se a eixopluc de l'espessor dels arbres o sota els ràfecs de les teulades; apareixen de nou, més entremaliats que abans, i retilant amb doble alegria i vigor, així que torna la calma, el cel s'asserena, i veuen la terra, com replantada de fresc, gerda i florida, d'un verd net i lluminós, tota amarada per la pluja.

Els naturalistes han observat que els ocells, en llurs amors, canten amb més afició i amb més ardidesa que de costum; encara que — com diu l'immortal Leopardi — no s'ha de creure que no els moguin a fer-ho altres delectances que les que procura el mateix amor.

Tot ço que viu, frisa per a ésser com ells, que tenen ales per a volar. L'home, intrèpid explorador de la naturalesa, avui, per glòria de la Ciència, ja ha assolit l'imperi de l'aire i de la immensitat de l'espai. Tot tendeix a elevar-se, en matèria o esperit, com l'aroma de les flors, com els vapors de la terra. Adhuc hi ha llevors alades, voladores, com les del til·ler i la morera borda, que el vent transporta d'aquí enllà a llargues distàncies; d'altres que necessiten per vehicle l'aigua, i d'altres que no es poden transmetre (com, per exemple, les gramínies: el mill, la panissola, la millaroca, etc.); però que si l'ocell, en ingerir-les, no les espallona, passen, sense ésser païdes, al tubus digestiu, quedant convenientment preparades per a germinar. A això — gràcies als ocells — es deu que es vegi en les ruïnes, àdhuc a grans altures i en llocs secs, certes figures que el vulgus en diu bordes i que, a la millor, solen fer fruit.

Estimem-los, doncs, els ocells. Estimem-los força, amb amor francescà. Què importa, tu, bon pagès, que, per a viure, t'espicossin una mica de blat de les garberes, si, en canvi, persegueixen els insectes que et malmetrien els sembrats?

Tu, vailet endimoniàt, no vagis a afollar nius; no destrueixis el bregol teixit amb brins d'herba seca, on, igual que tu en el teu quan eres més menut, es gronxen i dormen aquests éssers petits, car també tenen dret a la vida.

Tu, caçador amb teles, amb besc o arma de foc, deixa que volin ben lliures, amb l'absoluta llibertat que per a tu demanes, els pobres ocells, flors alades i cantadores, que alegren l'espai.

I tu, traficant que els empresones, i que, perquè cantin més seguit i retilin millor, amb una agulla roenta o un bri d'espargat amb sosa càustica, els cremes les nines dels ulls, fent-los ceguets, vés al camp a escoltar llurs cants, que ja veuràs, si ets home de cor, com t'agradaran més i et causaran molt més goig que no pas a casa teva, tancats dintre la gàvia.

IGNASI IGLESIAS

EL NOSTRE FULLETI Junt amb aquest número repartim el quint plec de l'emocionant i suggestiva novel·la

ELS CAMINS DE LA SORT

que expressament per a LA MAINADA ha escrit el notable literat Ramon Reventós i ha il·lustrat l'esquissada Lola Anglada.

I Concurs de LA MAINADA

ELS CAMPANARS DE CATALUNYA

(Vegeu-se les condicions assenyalades per a poder optar en aquest Concurs, en els números 1, 2 i 3 de LA MAINADA)

235. Catedral de Tarragona
(VICENT FARRÉ)

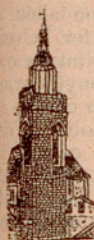
236. Nostra Dona del Roser de Pompeya
(FERRI VICENT)

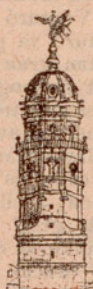
237. Catedral de Girona
(J. CASASSA)

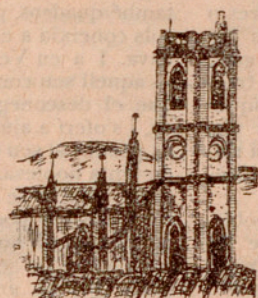
238. Sant Genís d'Horta
(C. LLIMÉS)

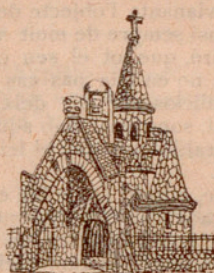
239. Sant Pere de Figueres
(JOAN GRAU)

240. Sant Antoni de Vilanova
(JAUME ROVIRA)

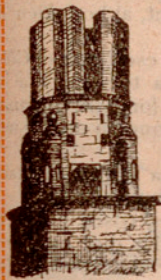
241. Santa Maria de Salent
(A. SOLÀ)

242. Sant Miquel de Ripoll
(RAMON ROSELL)

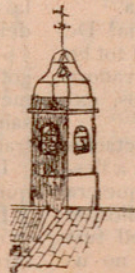
243. Sant Vicenç de Mollet
(A. CALVO)

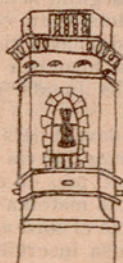
244. Parroquia de Palafrugell
(RAMON BRUGGERA)

245. Catedral de Barcelona
(VICENT LASALLE)

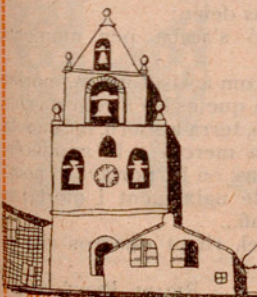
246. Parroquia de Esplugues de Llobregat
(BALDOMER PRAT)

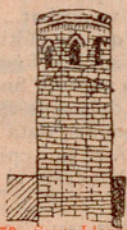
247. Nostra Dona del Roser de Ignada
(JOSEP RIERA)

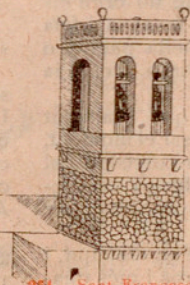
248. Nostra Dona d'Esparreguera
(MERCE VIRGILI)

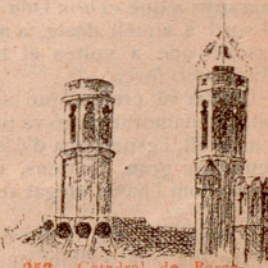
249. Sant Llorenç de Muga
(C. BURGAS)

250. Sant Llorenç de Lleida
(JOAN A. GUINÓ)

251. Sant Francesc de Barcelona
(J. POL)

252. Catedral de Barcelona
(J. ROSELL)

El que ens conta l'avi

EN VENTURÓ

En Venturó era l'home dels entusiasmes, tot cor, tot bonesa, per obra i gràcia de la seva refinadíssima sensibilitat.

Més d'una volta la seva bonhomia havia servit de blanc a despreocupats i maliciosos burletes que cerquen en els vagaires o en els pobres vianants l'objecte de les seves burles, quasi sempre de molt mal gust. Però en Venturó, que tot el seu cor traspuava ventura, no en feia pas cas d'aquelles burles malicioses, i els deixava dir, tranquil·lament, somrient, amb aquella rialleta tan natural i dolça que el feia doblement simpàtic.

Ofici? Rifaire, mireu! De poble en poble, portant la sagrada càrrega damunt de les seves espatlles i a la butxaca un feix de papers... blancs, amb una numeració serial per fer les rifles; damunt la càrrega, una capceta plena de boles de fusta numerades per a l'hora del sorteig. I veu's aquí en Venturó, venturós seguint la seva via.

De pobles i poblets, si en conciaia! De masies i llogarets, si n'havia vistos! I tot ho veia formós, d'una formosor captivadora amb aquells seus ulls lluent, grossos, expressius, ebànics.

Més d'una volta, davant dels espectacles d'aplec i fires, l'Amor l'havia tustat a l'esquerrana part del pit; més ell creia que era la mateixa emoció, la mateixa grandiositat de l'espectacle, i feia el sord a aquell tust i l'esventava com cosa inservible. I no us cregueu pas que no el sentís l'amor, perquè, de cor, en tenia, i força!: l'únic que, el pobret, es creia incapaç, inservible per a les emocions d'amor; es creia que no eren els viarany a que el bon Déu el menava, i feia el sord a aquell desig, a aquella passió o emoció que a voltes el tustava i el feia glatiar amb força.

Un dia va creure que sí, que realment estava enamorat; però va passar el moment, i, amb ell, l'esperança d'ésser correspost el seu amor gran, immens, noble, i va ofegar-lo com l'havia ofegat sempre, abans de néixer.

I venturós, en Venturó, l'un dia aquí, i l'altre allà, anava rifant quadros i més qua-

dros, decorant les llars on el seu pas menava, i tothom el mirava amb aquella llei de mirar que se'n diu simpatia, perquè el seu bon cor es traslluïa al rostre.

Mes, com en aquest món l'enveja de seguida fa presa en els cors mesquins, un dia, en l'aplec de Santa Maria del Mont, comparéu un home de mitjana estatura, rifant també quadros, però inútilment, car la gent sols coneixia a en Venturó i sols d'ell es fiava. I a en Venturó va punyir-li el cor — aquell seu cor tan gran i bondadós! — que el desconegut no pogués fer la venda, i s'oferi a ajudar a l'altre, a l'intrús que es posava al seu pas, qui, avergonyit davant de tanta noblesa, davant tan bon cor, no va gosar atancar-se a cap més lloc on en Venturó tingués posada; i ell, oh com li va agrair aquell noble gest! Tant, que cada jorn, abans de sepultar-se en el seu jaç de palla, resava una oració perquè el bon Déu li donés força sort a aquell home que campava en llunyes terres perquè ell, en Venturó, pogués guanyar-se millor la minestra. I devotament, al bon Déu li deia:

— Dolç Jesús! Vós que escalàreu el Gòlgotha per a salvar-nos a tots, acollíu la meua pregària: doneu-li força sort, força salut a aquell bon home que va deixar-me franc el meu camí...

I plorava d'agraïment a tantes bondats que del bon Déu havia rebudes.

Però, com que totes les coses d'aquest món s'acaben, vingué un dia que en Venturó no va poder-se alçar del seu jaç de palla: una malaltia terrible l'anava assecant, assecant, xuclant-li la sang, prenent-li les forces que s'esgotaven per moments...

I els bons veïns deien:

— En Venturó s'acaba per moments, s'acaba!

I va acabar... com acaba tothom, morint-se, que és l'últim que es fa en aquesta vida. Un sot ben fondo, terra a sobre, més a sota, una creu de fusta mercès a la munificència dels seus veïns, on hi portava el nom i cognoms, data de naixement i mort, i un *R. I. P.* per epitafi...

Deu ésser al cel, rifant quadros als àngels!

Tàrraga, 1921

RICARD PIQUÉ BATLLE

QUINA OBRA BONA HAS FET
DURANT LA SETMANA?

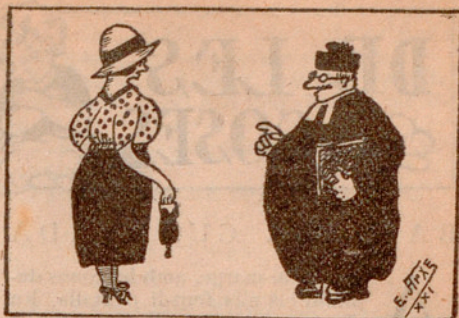
164. Vaig trobar un noi que plorava perquè no podia comprar LA MAINADA i li vaig donar els quinze cèntims per a que la comprés.

165. El diumenge vaig donar almoina a un pobre tultit.

Reus

166. He deixat el número extraordinari de LA MAINADA a un noi, el qual, d'ara en avant, sempre la comprarà.

PERE TORRES

— Per què es posen faldilles per a anar als tribunals?
— Perquè molt sovint ens toca parlar tant com les dones!

167. Explico els contes de LA MAINADA a un pobre nen que sempre està malalt i no els pot llegir.

PILAR PUIG COMPANY
11 anys

168. Anant a estudi vaig veure dos marrecs que es barallaven i els vaig descompartir amb un bolet a cada un.

J. RIERA
7 anys

169. Sortia de colegi i vaig veure caure
un home vell i el vaig ajudar a alçar-se.

R. SAMSÓ

170. Com que la meva padrineta va anar a visitar les roques de Montserrat, jo li vaig cuidar la nena.

LLUÏSA SOLÉ

171. Vaig trobar un orb i el vaig ajudar a traspasar el carrer.

MARIA VIDIELLA

172. Vaig donar els 15 cèntims a un pobret, després d'haver fet una hora de camí per comprar LA MAINADA.

MARIA BERGADÀ

Constantí (Tarragona)

173. L'altre dia la meva mare anà a treballar i quan tornà jo tenia els llits fets.

MARTÍ SOLÀ
8 anys

174. Vaig veure un ceguet que uns nois el turmentaven; jo els vaig renyar dient-los que això estava molt mal fet.

ISIDRE CANAleta

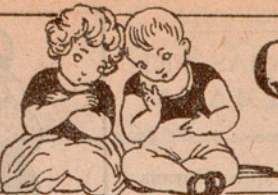

— Ha vist, aquest Solano?

— Calli, home, calli ! Ja veurà com tots els que deien
« Maura, no », diran « Sola, sí », i tots els que deien
« Maura, sí », diran « Sola, no ! »
— Sí!

—Si!

DE LES COSES QUE PASSEN

BATALLA GUANYADA

Assegut al marge, amb les mans damunt els ulls fent-li pantalla, En Tanet observava la figuera del mig de la vinya, on hi havia algú, que ell no arribava a endevinar qui era, que, saltant de l'una branca a l'altra, collia figues.

La vinya era de cà'l Sensat. Aquell marge on ell seia la separava de la dels seus pares. I si les vinyes eren separades només per un marge, i les cases per unes mojudes, les famílies dels propietaris — la dels pares del Tanet i la dels Sensat — vivien distanciades per una enemistat que venia dels avantpassats i que duia trasses d'anar seguint generació darrera generació.

El Tanet es sentia confortat per la marinada que de bon matí feia dansar els pàmols dels ceps, ja daurats pel sol setembrí, i alleugeria l'ambient calitjós.

Malgrat son desig, no podia estar-se de pegar llambregades tafaneres envers la figura que es movia entre les fulles verdosc de l'arbre, i, confiat de que no tardaria en esbrinar qui era, perquè no podria romandre gaire més estona enfilada, anava fent divagacions arrel de l'enemistat de les dues famílies veïnes.

El vell Capdemans — l'avi del Tanet — quan aquest era un matafaluga que no tindria més enllà de cinc anys, un dia el veié que jugava amb la neta de cà'l Sensat, a la porta de sa casa, i el prengué d'una borsa-da, enduent-se'l, agafat per una orella...

— Que mai més no et vegi jugar amb aquesta mosca, ni et vegi aprop d'aquesta casa — va dir-li l'avi. — El meu pare va renyir amb el seu besavi i va jurar que mai més de la vida, per anys que passessin, no es farien les paus entre la seva família i la nostra, si ells no eren els primers en rebaixar-se, com calia. No mancària sinó que fossis tu, mocós, qui trenqués el jurament del teu besavi!

El Tanet va quedar-se sense entendre-hen bé què era ço que volia dir-li l'avi, però tot i no entendre-ho prou, el cert és que mai més no va jugar amb la Ciseta.

I veieu quina cosa! A mida que ell s'anava fent gran, i la Ciseta també anava fent-s'hi, ell cada dia sentia's més atret envers ella, a la qual duia una simpatia vivíssima.

Potser per allò de que els infants cobegen sempre amb més fal·lera ço que els és privat que ço que tenen a l'encalc de la seva mà, al Tanet sovint se'l veia trist i emmurriat, sense que els pares en sabessin els motius. I és que ell mai no hauria gosat dir-los que aquell marriment li venia perquè no podia fer amistat amb la Ciseta, tot i tenir-la tan a la vora.

Quan arribà als dotze anys, els pares del Tanet l'enviaren a ciutat perquè adquirís estudis, amb la condició de que a les vacances d'estiu tornari a prop dels seus pares.

I les vacances arribaren, i s'acabaren un cop més sense que En Tanet hagués trobat l'ocasió de rompre amb la malavolença tradicional dels de casa seva pels de cà'l Sensat.

Aquest estiu era el tercer que En Tanet gaudia de vacances. De manera, que ara anava pels quinze anys i la Ciseta tenia, si fa o no fa, els mateixos. El Tanet ja renunciava, per dintre seu, a veure satisfet el seu desig de fer-hi amistat. Mort l'avi, el pare semblava tenir la mateixa malavolença amb els seus veïns, a jutjar per alguna que altra paraula — molt escasses — que de tant en tant se li escapava... Així estaven les coses. I tot això rumiava el noi assegut al marge que separava les dues vinyes...

Un ai! entenedor feu girar novament l'esguard del Tanet vers la figuera. A terra, movent-se en contorsions de sofriment, plorant, demanant auxili, s'hi removia un cos...

El Tanet saltà el marge, corregué per damunt dels ceps, brincant com una llebra, i trobà sota l'arbre, condolguada de dolor, la Ciseta...

— Què tens?

— He... caigut... Vols avisar a casa?...

Per una ferida de l'espatlla, en rajava sang... El Tanet anava a ajudar-la que s'alçés, emperò en anomenar-li sa casa, a ell, sobtadament, li vingué el record de l'ene-

mistat eterna i vacil·là un moment... Però no fou més que un moment. Fent un esforç, agafà a la Ciseta en els seus braços, i com si hi dués una criatura, saltant per damunt dels ceps, suant de fatig i d'engúnia, esquivant amb campanades les mosques que botzinaven acostant-se a la ferida per la qual la sang s'escorria en un rajol seguit, es dirigí a casa seva, on arribà pantejant, caravermell, neguitós...

Son pare, en veure'l, llençà un crit:

— Què és això?

— Ha caigut de la figuera... Jo estava en la vinya nostra; he sentit els crits d'auxili que feia, i l'he anada a auxiliar...

— I per què la duus aquí?

— Perquè jo no puc anar a casa seva, pare... Va privar-m'ho l'avi, fa deu anys... I jo em guardaré prou de fer-ho, si no me'n donen permís per avençat...

La Ciseta, abaltida, no sentia res del què passava al seu entorn...

La mare del Tanet, les llàgrimes als ulls, se la mirava amb el mateix afecte que si hagués estat una filla seva...

— Vés, — digué, per fi, el pare — vés a dur-la a casa seva...

— Encara vols cansar-lo més, pobre fill meu?... No veus com panteja de l'esforç que ha fet?

— Bé, doncs; jo no posaré mai els peus a cà'l Sensat, si ells no vénen de primer a casa nostra... Ja saps l'ordre dels avis...

En Tanet s'alçà, llest com una centella, de la cadira on s'havia deixat anar, ple de cansanci.

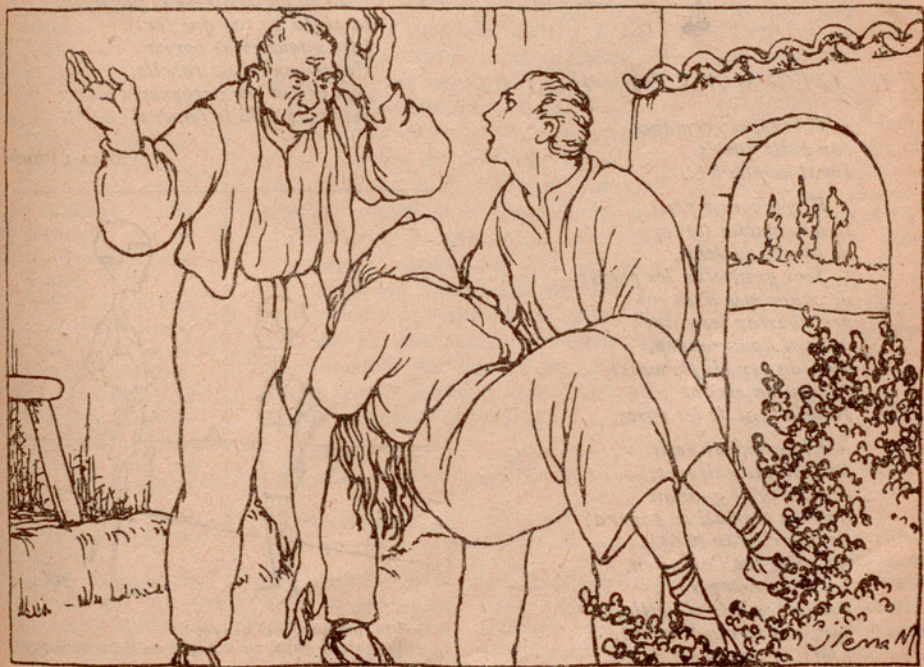
— Pare, vaig a dir-los que vinguin a cercar la Ciseta...

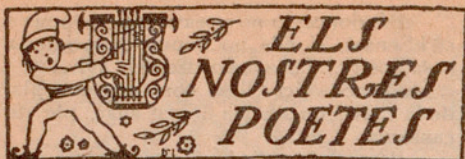
I arrencà a córrer, ràpid com el vent.

Els Capdemans havien, de fet, perdut la batalla. Fou un d'ells qui s'humilià anant a casa els Sensat, després de tants anys. Mes, amb quina dignitat no afrontà l'humiliació el Tanet! Parlava a la família enemiga amb llàgrimes als ulls que neixien del cor... I els pares de la Ciseta, que vegeren la generosa actitud del Tanet, en lloc de revenjar-se en la «victòria», li posaren una mà a l'espatlla...

Els vells potser tardaren uns quants dies a avenir-se al renovellament d'aquella amistat que per a ells, no obstant, era cosa totalment nova, però els joves, de dintre l'ànima estant, com regraciaren a Déu des de bell principi!

PERE D'ORDAL

(Els «novells», col·laboradors de LA MAINADA)

L'ORACIÓ DE L'ESCOLÀ DE SANT LLOP

*El bon Olric
pujà a l'altà,
el més antic
que al temple hi ha.*

— *Só vostre amic,
oh, Déu, — pregà
l'escolà xic.*
— *Volgueu, demà,*

*Senyor, clement,
que en el torrent
hi trobi el niu*

*de passarells,
manyacs, novells,
de l'altre estiu.*

S. SABATER OLIVER

EL GERMANET PETIT

*Pobret, el germanet,
tan petit que és
i mai no plora!...*

*El germanet petit
té les cametes tortes
de corrè, adelerit,
— fent grinyolar les portes —
de caure més d'un cop
per abastar les coses
que vol haver aprop,
qui són per ell formoses
i tenen un encant
semblant al de les roses.*

*El germanet petit
passeja ses gallones,
com un ocell guarrit
amb un plomall de porpra;
en veure'l tan bufó
les noies tot l'envolten.
I a cada nou petó
s'engresca més el rotllo,
car, fins hi riu l'infant,
i més, si un dolç li donen.*

*El germanet petit
nasqué en un mes de glòria
i diuen que una nit
baixà del cel la vora.
Per xò no plora mai,
ni mou gens de tabola,
ni dóna cap esglai
a la marona jove,
que, lent, el va gronxant
i el veu ja més grandet
quan sol anirà a escola.*

*Que n'és de bufonet,
el germanet petit,
del breu davantalet
i les cametes tortes!...*

PERE PUJOL CASADEMONT

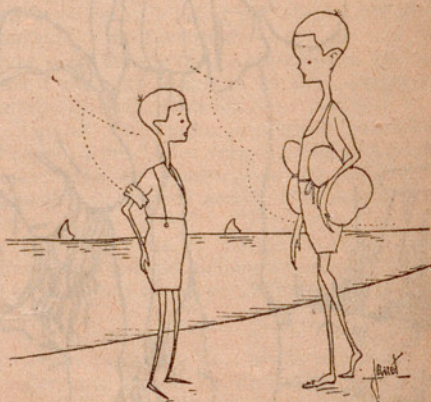

NIMBE GLORIÓS

*El borriçol de la fàbrica
ha vorat els teus cabells
amb un nimbe que t'honora,
delator del teu daler
per a complir amb els deures
d'obrera amable i conscient.*

*Prou en llevar-te et pentines:
la pinta no sap què fer
i les miquetes de borra
s'afermen en els cabells,
com volent ser pregoneres
dels teus deliris feiners.*

J. COSTA I POMÉS

— *I tu, per què no et banyes?*
— *Perquè el papa no vol que em tiri a l'aigua, fins
que sàpiga nedar!*

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

UNA CIUTAT CATALANA A L'ILLA DE SARDENYA

No haveu sentit a dir mai, petits amics, de una ciutat catalana, és a dir, habitada per gent que parla el català, que hi ha allà lluny, en mig de la mar Mediterrània, en la costa de l'illa de Sardenya?

Doncs aquesta ciutat és la d'Alguer. Té avui uns 12,000 habitants, el llenguatge dels quals és un dialecte de la llengua catalana.

Vet ací un breu resum històric de la dominació catalana a Sardenya i de l'evolució del llenguatge català en aquella illa.

L'any 1297, Jaume II, en fer la pau amb el Papa, rebé, a canvi de la renúncia a l'illa de Sicília, els drets que tenia la Santa Seu sobre Còrsega i Sardenya.

Però el domini d'aquesta illa, fou cosa dura per als catalans. Calia guanyar-la per la força de les armes.

Jaume II no es decidí a això fins que es trobà lliure de les guerres de Granada i de Castella, i després d'haver-se intel·ligenciat amb Gènova i Pisa i amb les cases de Valois i d'Anjou, o sigui 23 anys més tard, l'any 1320.

Jaume II encarregà la conquesta de Sardenya al seu fill Anfós. Més de 300 naus catalanes s'aplegaren a Port-Fangós, en les boques de l'Ebre. El rei i la reina acudiren

a donar comiat al seu fill, i Jaume II li adreçà un bell discurs eloqüent, acabat el qual li posà a les mans la gloriosa senyera de les quatre barres.

L'infant Anfós conquerí l'illa després de heroiques lluites. Posà setge a Càller (Cagliari en italià) i edificà enfront d'aquesta ciutat una altra ciutat assetjadora: Bonaire. A conseqüència de la batalla de Lucisterna, Càller es rendí i vingué la pau de Gènova.

Val a dir que la conquesta de Sardenya no feu gaire bon profit als catalans. Tot sovint esclataven revoltes. Creient el rei Pere el Cerimoniós que Gènova les promovia, s'alià amb els venecians per fer la guerra als genovesos, els quals foren derrotats en el combat de l'Alguer, l'any 1353. Però a l'any següent la revolta es reproduí. Aleshores el rei Pere volgué anar a Sardenya per a dirigir ell mateix la lluita. Pronuncià un discurs — Pere el Cerimoniós era orador — a la plaça de Santa Maria de la Mar, i s'embarcà. A més d'orador, aquell rei català era poeta; i a Càller va escriure un sirventès lloant « el bon aire i sanitat de la illa de Sardenya ».

La parla catalana de la ciutat d'Alguer ve dels cata-

lans, tots ells barcelonins, amb què la poblà l'any 1354 el rei Pere III, el Cerimoniós. L'origen barceloní dels algueresos feu que antigament es donés a Alguer el nom de

L'il·lustre prohoms català En Claudi Mimó, que des de les terres de l'Amèrica llunyana tant es recorda dels nois de Catalunya, ha volgut honorar les pàgines de LA MAINADA amb unes lletres que són una promesa magníficament digna d'ésser corresposta amb l'amor i gratitud de tota la mainada de la nostra terra.

La festa que l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana celebrà el dia 9 del present mes en obsequi nostre, catalans que a l'Amèrica treballen pel millorament i progrés de la nostra Catalunya, deixà en el nostre esperit una satisfacció tan gran, que ella serà de constant record i farà que centupliquem les nostres forces per augmentar els ingressos que proporcionem a la dita Associació.

Nosaltres sortirem d'eixa ciutat, ple el cor de goig, no pels homenatges seguits dedicats a nosaltres, sinó perquè hem vist arreu de la nostra terra, que la cultura hi progressa de faiso esperançadora, començant pels infants, que seran els homes del pervindre i van essent dins l'ànima catalana, que ja és del tot impossible arrencar, els únics mòbils que han de fer, dins un temps més o menys tard, lliure a la nostra aimada Catalunya.

Claudi Mimó

Octubre de 1921.

Barceloneta, o sigui petita Barcelona.

Les revoltes, amb tot això, continuaven. N'hi hagué els anys 1556, 1592, 1409 i 1420.

Durant el regnat de Anfòs IV, dit el Magnànim, l'illa revoltosa es féu quieta i es catalanitzà ràpidament. La llengua catalana hi senyorejà, arribant a ésser la llengua de cultura i ciutadania.

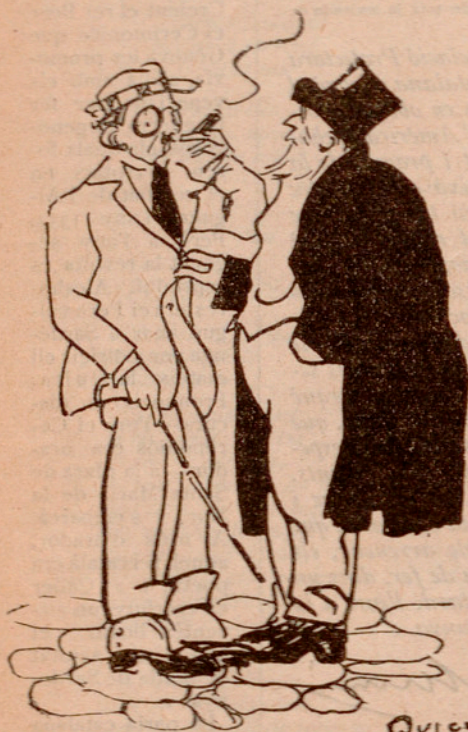
D'aquella florida catalanesca no n'ha quedat més que la ciutat d'Alguer. Els seus habitants són descendents dels barcelonins amb què la poblà Pere el Cerimoniós l'any 1354.

La catalanització de Sardenya fou deguda en gran part a les disposicions de Pere el Cerimoniós. Aquest disposà que els Usatges de Barcelona regissin a l'illa i que tingués un Parlament propi, semblant al de Catalunya. Tant catalana es féu Sardenya, que en la guerra de Successió es posà al costat

—Home, senyor Cametes, no l'espanta portar aquesta vida tant sedentària?

—Precisament per això bec tot el que puc.

Quicós

L'impertinent, que té el vici d'estirar els bolons d'aquell amb qui parla, pregunta:

—Vostè s'ha fixat amb les modes femenines? Cada dia són més fastigoses. A vostè li agraden els vestits d'ara?

—Si són cordats a l'esquena, sí, senyor, que m'agraden! I força!

de Catalunya (amb l'excepció de Sàsser) i defensà la causa de l'arxiduc d'Àustria contra el primer Borbó espanyol.

La pau d'Utrecht separà la Sardenya de la monarquia espanyola. Però la llengua catalana hi conservà considerable influència durant tot el segle XVIII. En el segle XIX encara s'hi estamparen dues doctrines en català, en els anys de 1818 i 1850 respectivament.

En el segle XVI, unides ja les corones castellana i catalano-aragonesa, començà la influència castellana en l'illa. D'aleshores endavant, la majoria dels llibres foren estampats en castellà. Però la llengua oficial seguia essent la catalana, fins en el Parlament. I això que ja no hi hagué cap virrei català.

La impremta començà allí amb l'estampació d'obres catalanes. Al principi, es conservà la unitat de llenguatge. Més tard apareixen obres escrites en el català dialectal d'Alguer.

La persistència del català a Alguer és una prova de la vitalitat del nostre idioma. Quina sorpresa deu ésser, per a un català que per casualitat es trobi a Alguer, el sentir que els habitants d'aquella ciutat parlen en llengua catalana!

A. ROVIRA I VIRGILI

ELS GRANS HOMES DE CATALUNYA

EN «PEP» VENTURA

QUAN la dolça harmonia de la sardana penetri en els vostres sentits, penseu que si aquesta formosa dansa ha arribat fins a nosaltres amb tant bell esclat, ho devem a un home modest, de curtes lletres, fill del poble, que amb la seva intuïció i innat amor a la terra, encaminà sos esforços a vigoritzar i ennobrir una de les més belles manifestacions de l'ànima catalana.

En «Pep» Ventura, fill d'En Benet Ventura, de Roses, i d'Antònia Casas, de Manlleu, nasqué el dia 2 de gener de 1818 a Alcalà la Real (Jaen), on el seu pare servia al Rei com a sergent d'infanteria. Als pocs mesos, la família es traslladà a l'Empordà, veient-se obligat En «Pep» a guanyar-se el sosteniment pidolant almoïna.

Empès per l'aspiració nobilíssima d'obtenir el pa per mitjà del treball, entrà d'aprenent, quan encara era un nen, a casa d'un sastre.

Quan era més gran, s'enamorà de la filla d'En Joan Llandrich, nat a Vilanant i cap de cobla de Figueres. Des de llavors sentí per la música una boja devoció. En mig any aprengué de solfa i poc després un ins-

trument, i s'ajuntà tot seguit a una de les cobles que hi havien aleshores, les quals es composaven de pocs músics i escassos instruments: flabiol i tamborí, gralles, tiples i cornamusa.

En «Pep», en tocar la sardana, la sentia, i comprengué, per intuïció més que per estudis, que havia d'esporgar-ne ço que d'exòtic tenia, ja que era una dansa genuïnament catalana, i començà d'escriure sardanes talment com el seu cor li dictava. Convertí la *cobla* en orquestra, substituint la cornamusa per la tenora, instrument que arribà a dominar d'una manera meravellosa, i tan inspiradíssima, que tot l'Empordà cantava quan En «Pep» tocava.

Un historiador de l'Empordà, diu d'En «Pep» Ventura, que: «de poble en poble feu revivre la memòria dels avis; i més d'una vegada, al resplendor del foc de la llar, sorprengué una antiquíssima melodia que de generació en generació anava repetint-se al compàs del breçol o al monòton acompanyament que la mossa del mas donava amb el garbell, com la dona pelàsgica d'Homer, en preparar el pa de la família.»

Escrigué prop de quatrecentes sardanes, entre les quals es destaquen *Toc d'oració*, *Arri Moreu*, *Una mirada*, *Per tu ploro*, *La capritxosa*, *On són les oquetes?*, *A Núria* i *Totes volen hereu*.

En «Pep» Ventura, quan morí, volgué que la seva cobla l'acompanyés al fossar tocant una sardana, *per a que, si els morts sentien, pogués oir una vegada més aquelles tonades dels seus amors*.

El seu desig no pogué ésser complert perquè morí el Dimecres Sant, 24 de març de 1875, en una diada en la qual l'Església no permet altres cants que els de ritual; però la bella ànima d'En «Pep» Ventura se n'haurà prou rescablat amb la espone-rosa florida de la gloriosa Dansa Catalana.

FRANCESC CURET

JA ENS HA ARRIBAT EL PAPER!
Un paper magnífic, fet exprofés!

Quan aquest número surti, les màquines ja hauran començat el tiratge de l'espèrrant, selecte, primorós i estupend.

Calendari de LA MAINADA
per a 1922

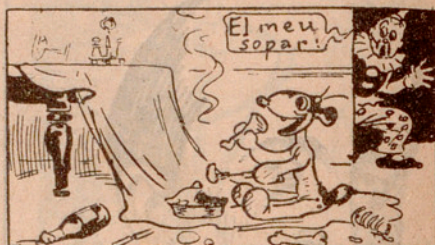

Allò que fa riure
els altres nois

EL BARCO-AUTOMÒVIL | EL GOS, LLEST, DE CIRC

— Anem cap aquella illa on hi ha llum!

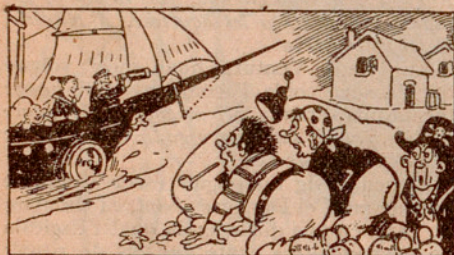
— Es menja el meu sopar el gos!

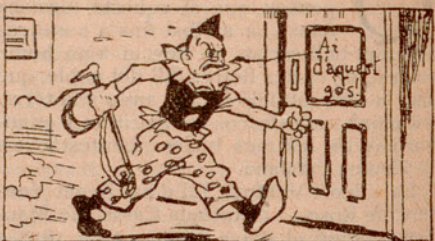
— Aquests taujans encallaran i els agafarem.

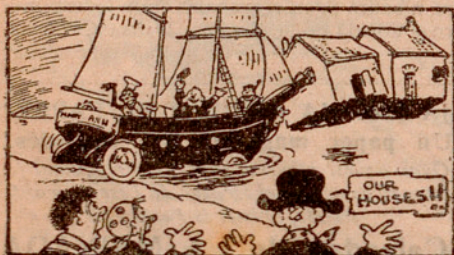
— Apa! Entra aquí. Ara t'ensenyaré jo!

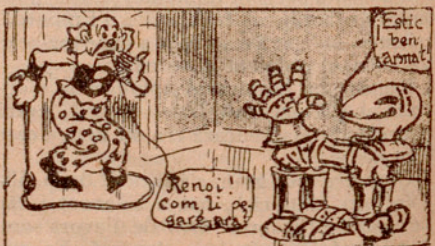
— Renoi! No encallen! Pugen per la sorra!

— Li pegaré una pallissa, que recordi!

— Se'ns emporten les nostres cases! Ai, ai!
(Del Comic Cuts)

— Verge! S'ha posat l'armadura. On li pego?
(Del Chips)

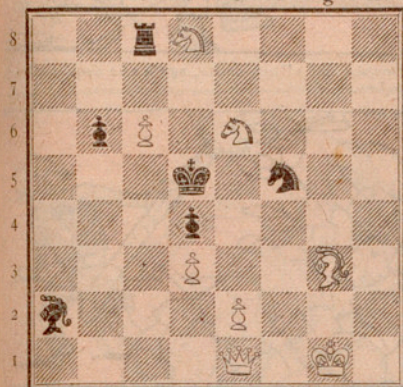
JARDINET DE PASSATEMPS

SECCIÓ D'ESCACS

ACROSTIC, per FRANCESC FOC

PROBLEMA N.º 2, per JOSEP PALUZIE

a b c d e f g h

BLANQUES

Les Blancs juguen i donen mat en dues jugades

Solució al problema n.º 1: T g 5-g 3

ENDEVINALLES

LOGOGRIF NUMÉRIC, per M. BALAGUER

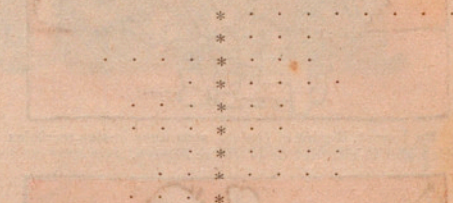
1	Consonant
5 4	Negació
5 4 6	Quan l'home és petit
5 6 5 4	Joguina
1 2 3 3 4	Per a posar-hi flors
1 2 3 4 5 6	Nom d'home
5 2 3 4 5	Home cruel
3 2 5 4	Animal
5 4 2	Nom d'home
3 2	Nota musical
4	Vocal

T A R G E T A, per JOAN SOLER

Joan Sole Dismn

Tona

Combinar aquestes lletres de manera que donin el nom d'una obra de Mossèn Jacint Verdaguer.

Substituir les estrelles i punts per lletres, de manera que verticalment donin el nom d'un setmanari i horitzontalment d'escriptors que hi col·laboren.

M U D A N Ç A, per CATEL'US

Amb una a
no en té qui està ben sà.
Amb una e
més dolça no pot sè.
Amb una i
voldria unces d'or fi.
Amb una o
qui pot i qui vol, no.
Amb una u
és bèstia que et pot dû.
De lletres, tres;
no cal pas dir res més.

C O N V E R S A, per ELISA TACY

- On és l'Arcís?
— Se'n ha anat a comprar.
— El què?
— El que jo he dit.

Solucions a les endevinalles del número anterior

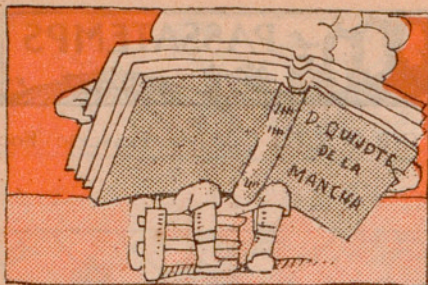
Al jeroglífic: Qui no bat pel juliol, no bat quan vol.
A la xarada: Carbó.
A la endevinalla: El riu.

Els eixerits endevinaires

Han endevinat totes les solucions a les endevinalles del número 19 de LA MAINADA els següents amics nostres, mainadistes estimats: Isidre A. Puig, Joan Ruiz Ribas, Antoni Ribas i Josep Barrueta. Poden passar a recollir els premis.

La setmana anterior també endevinà les solucions Joan Iscla, de la Seu d'Urgell.

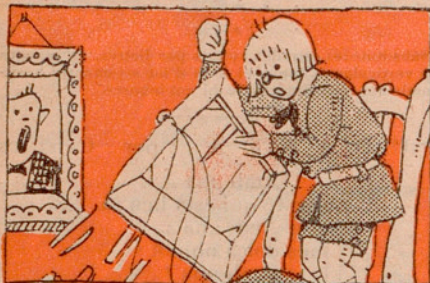
A. Artís, imp. — Vich, 16 : Tel. 1471 G : Barcelona

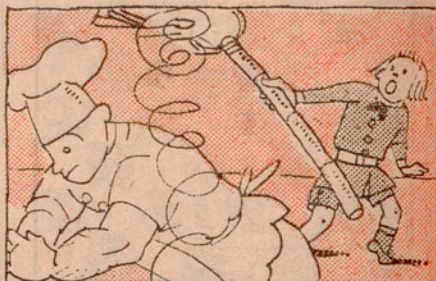
En Joanet, llegint el *Quixot*, sent unes ànsies terribles d'emular al cavaller de la Triste Figura.

A manca del «Rocinante», agafa una esquerdelenca escombra.

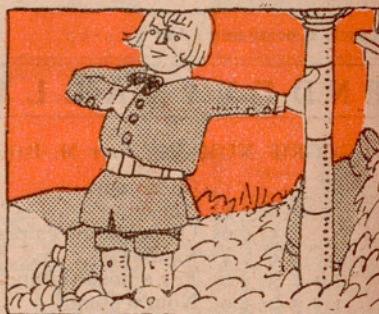
I cap el menjador, a combatre *fellones*, s'ha dit!

Del menjador passa a la cuina, on se les hen amb tota mena d'estres...

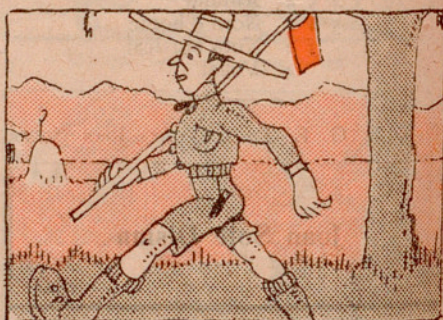
Patim, patam, patam, patim!

El *Quixot* resta emulat!

Després de la qual cosa, la bona mare li fa les necessàries reflexions...

I és des de llavors que en Joanet es dedica a un altre gènere d'aventures més posat a la raó.